

**ISKLUČIMO
NASILJE
ZAJEDNO**
NAD ŽENAMA
I DJEVOJČICAMA

16 dana aktivizma

“Isključimo nasilje
nad ženama i djevojčicama”

Novembar 2020. – Mart 2021.

UVOD	3
ISKLUČIMO NASILJE NAD ŽENAMA I DJEVOJČICAMA – GLAVNA KAMPANJA.....	5
Otvaranje kampanje	5
Kampanja na društvenim mrežama.....	8
Saradnja sa medijima	10
Završni događaj	11
LOKALNE KAMPANJE ŠIROM BIH	13
ZAJEDNIČKA INICIJATIVA UNHCR-a, UNFPA I UN WOMEN.....	14
UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA NASILJE U PORODICI U BIH	15
PROMOVIRANJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI I OSNAŽIVANJA ŽENA U EVROPI I CENTRALNOJ AZIJI – SAŽETAK ISTANBULSKE KONVENCIJE	16

Uvod

Globalna kampanja „16 dana aktivizma“

„16 dana aktivizma“ protiv rodno zasnovanog nasilja je godišnja kampanja na međunarodnom nivou koja počinje 25. novembra, Međunarodnog dana eliminacije nasilja nad ženama, i traje do 10. decembra, Međunarodnog dana ljudskih prava. Započeli su je aktivisti/kinje prilikom inauguracije Globalnog instituta za vodstvo žena 1991. godine. Koristi se kao strategija za organiziranje pojedinaca/ki i organizacija širom svijeta u cilju zagovaranja prevencije i eliminacije nasilja nad ženama i djevojčicama.

U cilju pružanja podrške ovoj inicijativi civilnog društva, kampanja pod vodstvom generalnog sekretara Ujedinjenih nacija, Antónija Guterresa, Ujedinimo se do 2030. u cilju eliminiranja nasilja nad ženama¹, poziva na globalno djelovanje u cilju podizanja svijesti, učvršćivanja zagovaračkih napora i dijeljenja znanja i inovacija u ovoj oblasti.

Ova kampanja je 2020. godine bila dijelom napora UN Women za pokretanje smjelih novih aktivnosti i angažmana u cilju eliminiranja nasilja nad ženama na Forumu generacijske ravnopravnosti (Forum Generation Equality) u Meksiku i Francuskoj 2021. godine na globalnu temu „**Obojimo svijet u narandžasto: Finansirajmo, reagirajmo, spriječimo, prikupljajmo!**“.

[Kampanjom Generation Equality](#) UN Women širi poziv za djelovanje na globalnom nivou u cilju prevazilaženja nedostatka sredstava, osiguravanja osnovnih usluga za žrtve nasilja tokom krize izazvane pandemijom COVID-19, fokusiranja na sprečavanje nasilja i prikupljanja podataka na osnovu kojih se mogu poboljšati usluge koje spašavaju živote ženama i djevojčicama.

1 Kampanja Ujedinimo se do 2030. (UNiTE) u cilju eliminiranja nasilja nad ženama. Više informacija: <http://bit.ly/3cC3unT>

Pandemija u sjeni

Nasilje nad ženama je i prije pojave pandemije COVID-19 bilo alarmantno često. Samo u oblasti nasilja u porodici skoro jedna od pet žena (18%) na svijetu je tokom proteklih 12 mjeseci doživjela nasilje od intimnog muškog partnera.² Iako su prije izbijanja pandemije COVID-19 poduzimani važni naponi na eliminiranju nasilja nad ženama i djevojčicama, promjena društvenih stavova i ponašanja koji omogućavaju nasilje, posebno u kontekstu pandemije COVID-19, postaje sve hitniji prioritet. Dokazi od pružatelja usluga ukazuju na to da su se stope nasilja

u porodici povećale uslijed mjera zatvaranja i ograničenja kretanja u kontekstu pandemije COVID-19, obzirom da su žene i djevojčice zatočene sa nasilnicima, a pružanje usluga na koje se oslanjaju je obustavljeno.³ Pandemija COVID-19 i dalje predstavlja opterećenje za žene koje su izložene nasilju, kao i za postojeće mehanizme podrške, što stvara potrebu za još jačim i glasnijim odgovorom. Obzirom na ove izazove, podrška svih članova/ica društva je od ključnog značaja kako bi se pokazalo da žrtve nasilja nisu same.

Isključimo nasilje nad ženama i djevojčicama

U okviru globalne kampanje „16 dana aktivizma“, lokalna kampanja UN Women u Bosni i Hercegovini „Isključimo nasilje nad ženama i djevojčicama“ provedena je petu godinu zaredom, od 25. novembra do 10. decembra 2020. godine, pri čemu je jedan produženi dio kampanje trajao do kraja marta 2021. godine. Opći cilj kampanje 2020. godine je bilo povećanje svijesti u vezi sa utjecajem i posljedicama pandemije COVID-19 na žene i djevojčice žrtve nasilja, uz fokusiranje na teme globalne kampanje „Ujedinimo se“ (UNiTE) – Spriječimo i reagirajmo. Lokalnu kampanju su činili naponi fokusirani na dva segmenta, a provedena je putem glavne kampanje – od 25. novembra do 10. decembra 2020. – kroz javne događaje, aktivnosti sa medijima i kampanju na društvenim mrežama, kao i posebno prilagođene kampanje sa 11 redakcija lokalnih medija u Bosni i Hercegovini koja je počela u decembru 2020, a završila se u martu 2021. godine. Cilj je bio osigurati da nasilje nad ženama i djevojčicama bude dijelom javnih rasprava i izvan „16 dana aktivizma“. U kampanji je učestvovao veliki broj predstavnika/ca rodni mehanizama, organizacija civilnog društva, međunarodne zajednice i medija. Kampanja je za cilj imala naglasiti ulogu zajednica tokom krize (i nakon nje) u borbi protiv nasilja nad ženama i djevojčicama, uz istovremenu promociju primjera pozitivne podrške koju ženama koje su preživjele nasilje pružaju javnost, mediji i organizacije civilnog društva.

“Bili smo svjedoci pojave pandemije u sjeni - nasilja nad ženama.”

PHUMZILE MLAMBO-NGCUKA,
izvršna direktorica UN Women

Foto: Kea Taylor

² UN Women: COVID-19 i eliminiranje nasilja nad ženama i djevojčicama. Više informacija: <http://bit.ly/3tm0lta>

³ Ibid.

Isključimo nasilje nad ženama i djevojčicama – Glavna kampanja

Otvaranje kampanje

Kampanja „Isključimo nasilje nad ženama i djevojčicama“ je započela 24. novembra 2020. organizacijom hibridnog događaja (kombinacija događaja sa fizičkim prisustvom i webinara putem aplikacije Zoom). Pored uvodnih govora, održana je online panel diskusija o utjecaju pandemije na žrtve rodno zasnovanog nasilja, posebno sa stajališta pristupa uslugama.

Uvodni govornici/e su bili/e: Nj.E. Johanna Strömquist, ambasadorica Švedske u BiH; John Kennedy Mosoti, predstavnik UNFPA u BiH, direktor Ureda u Republici Sjevernoj Makedoniji i Srbiji i direktor Ureda na Kosovu (Rezolucija UNSCR 1244); i David Saunders, predstavnik UN Women u BiH.

Nakon uvodnih govora je održana panel diskusija „Utjecaj pandemije COVID-19 na nasilje nad ženama“. U njoj su učestvovali/e Joško Mandić, stručni savjetnik iz Agencije za ravnopravnost spolova BiH Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH; Jasmina Mujezinović, izvršna direktorica Fondacije za lokalnu demokratiju iz Sarajeva; i Radmila Žigić, direktorica Fondacije „Lara“ iz Bijeljine. Događaj je moderirala novinarka Marina Riđić.

Oko 70 učesnika/ca je pratilo događaj putem aplikacije Zoom. Događaj je također prenošen uživo na Facebooku. Snimak otvorenja kampanje je dostupan [ovdje](#).

Foto: UN Women Bosna i Hercegovina/Masha Durkalic

Uvodni govori

„Ne možemo jednostavno prihvatiti porast nasilja nad ženama. Potrebna nam je rasprava na međunarodnom nivou o tome kako možemo ponovo izgraditi bolje društvo za budućnost.“

JOHANNA STRÖMQUIST,
ambasadorica Švedske u BiH

„Nasilje nad ženama i djevojčicama mora biti prioritet u planovima odgovora na pandemiju COVID-19. Vlade moraju u najmanju ruku održati postojeće budžetske linije za specijalizirane usluge podrške za žrtve nasilja. Nasilje će se samo povećati sa produbljenjem ekonomske krize.“

DAVID SAUNDERS,
predstavnik UN Women u BiH

„Nasilje nad ženama i djevojčicama ne dolazi niotkuda. Radi se o najekstremnijem primjeru političke, finansijske, društvene i ekonomske opresije nad ženama i djevojčicama širom svijeta. Eliminiranje nasilja nad njima je ključno za naše napore vezane za osnaživanje žena i djevojčica i ponovnu izgradnju jačeg, boljeg, pravednijeg i inkluzivnijeg društva.“

JOHN KENNEDY MOSOTI,
predstavnik UNFPA u BiH, direktor Ureda u Republici Sjevernoj Makedoniji i Srbiji i direktor Ureda na Kosovu (Rezolucija UNSCR 1244)

Panel diskusija „Utjecaj pandemije COVID-19 na nasilje nad ženama“

„Mediji bi pitanja o nasilju nad ženama, pored organizacija civilnog društva, trebali proširiti i na sve druge institucije odgovorne za pružanje zaštite žrtvama nasilja u skladu sa zakonom – policiju, centre za socijalni rad, tužilaštva, centre za pravnu pomoć i vlasti, obzirom da smo svi/e odgovorni/e za zaštitu žrtava nasilja. Uslovi pandemije su doprinijeli nastanku situacije u kojoj je ogromna odgovornost stavljena isključivo na pleća organizacija civilnog društva koje pružaju specijaliziranu podršku žrtvama.“

RADMILA ŽIGIĆ,
direktorica Fondacije “Lara” iz
Bijeljine

„Sredstva koja su sigurne kuće primile tokom pandemije su dobrodošla, obzirom da su nam nedostajala sredstva, a potreba za pružanjem pomoći je rasla. Međutim, pitanje finansiranja sigurnih kuća je neophodno riješiti, posebno u Federaciji Bosne i Hercegovine u kojoj još uvijek ne postoji zakonski okvir koji bi omogućio osnivanje i finansiranje sigurnih kuća.“

JASMINA MUJEZINOVIĆ,
izvršna direktorica Fondacije za
lokalnu demokratiju iz Sarajeva

„Agencija za ravnopravnost spolova BiH od početka pandemije održava redovnu komunikaciju sa svim institucionalnim i drugim partnerima, uključujući i organizacije civilnog društva. Također smo dali preporuke svim nadležnim institucijama, resornim ministarstvima i kriznim štabovima za uključivanje rodne perspektive u sve mjere, uključujući eliminiranje nasilja nad ženama. Pored toga smo izradili interventni plan mjera. Neke od mjera se odnose na subjekte zaštite koji pružaju zaštitu od nasilja u porodici u cilju jačanja njihovih kapaciteta za reagiranje na porast nasilja i nastavak pružanja neophodnih usluga tokom pandemije.“

JOŠKO MANDIĆ,
stručni savjetnik pri Agenciji za
za ravnopravnost spolova BiH
Ministarstva za ljudska prava i
izbjeglice BiH

Kampanja na društvenim mrežama

Kampanja na društvenim mrežama je provedena putem profila UN Women u BiH – [Facebook](#), [Instagram](#), [Twitter](#) i [YouTube](#).

Kampanja je uključivala osam vizuala sa dvojezičnim izjavama i tri videa sa predstavnicima/cama civilnog društva, medija, međunarodne zajednice i pružateljima usluga. Protagonisti/kinje kampanje su svojim izjavama naglasili/e važnost zajedničkog djelovanja na sprečavanju nasilja nad ženama, posebno tokom krize izazvane pandemijom COVID-19.

Doseg poruka kampanje je obuhvatio hiljade osoba putem društvenih mreža i prateće saradnje sa medijima.

KAMPANJA NA DRUŠTVENIM MREŽAMA
20. NOVEMBAR – 10. DECEMBAR 2020.

 22,8K pregleda

 7,8K doseg

 26,4K impresija

Tokom pandemije COVID-19, ostanak kući je najsigurniji izbor, osim ako ste jedna od mnogih žena koje kod kuće doživljavaju nasilje. Vlasti moraju osigurati zaštitu svih građana/ki. Sprečavanje rodno zasnovanog nasilja **zahtijeva dostupnost usluga**, koje su spas za preživjele nasilja u porodici - posebno u trenutnoj situaciji, kada im je preostalo malo drugih sigurnih mjesta.

Johann Sattler, ambasador Evropske unije u BiH

Krize su plodno tlo za poštasti. Tako je i tokom pandemije koronavirusa. Jedna od najgorih je nasilje nad ženama, jer je borba protiv virusa opteretila i sistem i medije. Moramo pokazati da sistem funkcioniše i **ne prašta nasilje**.

Sandra Gajković-Arbutina, glavna i odgovorna urednica "Nezavisnih novina"

Pandemija COVID-19 je ukazala na brojne nedostatke u institucionalnom i sistemskom odgovoru na nasilje prema ženama. Žene i djevojčice suočile su se sa **konstantnim nadzorom** od strane počinitelaca nasilja i nemogućnošću da potraže pomoć.

Aleksandra Petrić, izvršna direktorica Fondacije „Udružene žene“ Bosna Luka

Broj prijava slučajeva nasilja u porodici povećan je **tri do četiri puta** u posljednjih osam mjeseci. Registrovan je i veliki broj novih slučajeva nasilja, što ukazuje da kriza izazvana pandemijom koronavirusa utiče na porast nasilja.

Ognjen Đurđić, policijski službenik Policijske uprave Istočna Sarmjevo

„Znamo da su žene okosnica Ciljeva održivog razvoja. Ukoliko ne osiguramo pružanje podrške ženama žrtvama nasilja, rizikujemo vraćanje unazad cijelog napretka ostvarenog u posljednjim decenijama.“

INGRID MACDONALD,
rezydentna koordinatorica
Ujedinjenih nacija u BiH

„Ne dozvolimo nadležnima da, dok pozivaju da ostanemo u svojim domovima, kao najsigurnijem mjestu tokom pandemije COVID-19, okrenu leđima onima kojima takvi pozivi znače zatvaranje u četiri zida sa nasilnicima.“

ARDUANA PRIBINJA,
novinarka Al Jazeera Balkans

„Nasilje nad ženama i djevojkama u BiH je bilo razlog za zabrinutost i prije pandemije. Ali, u trenutnoj zdravstvenoj krizi, broj slučajeva nasilja u porodici se povećao. Ove žene i djevojke trebaju zaštitu. U BiH vlasti na svim nivoima, pružaoci usluga, civilno društvo, mediji, međunarodna zajednica i privatne kompanije moraju udružiti snage.“

MATT FIELD,
britanski ambasador u BiH

Saradnja sa medijima

UN Women je tokom kampanje sarađivao sa nizom domaćih i lokalnih medija koji su podržali kampanju. Bh. mediji su pružili podršku kampanji kroz redovno izvještavanje o aktivnostima kampanje, ali također i kroz posebno izvještavanje o nasilju nad ženama i djevojčicama u 11 lokalnih zajednica u BiH. Javnost je

obaviještena o izazovima sa kojima se suočavaju pružatelji usluga tokom pandemije COVID-19 u vidu intervjua sa članovima/icama lokalnih multisektorskih timova. Ovaj zamah je iskorišten kako bi se naglasio značaj dostupnosti institucionalne podrške preživjelima tokom krize.

U medijima je ukupno objavljeno 117 objava o kampanji.

Obojimo medije u narandžasto

Državne i lokalne TV kuće i štampa su učestvovali u aktivnosti „Obojimo medije u narandžasto,“ kako bi se obilježio početak kampanje „Isključimo nasilje nad ženama i djevojčicama zajedno,“ i podigla svijest o nasilju nad ženama i djevojčicama.

Voditelji/ce pet TV kuća su nosili/e bedževe sa natpisom „Isključimo nasilje“ tokom 11 televizijskih emisija u okviru kojih je najavljen početak kampanje, a tri štampana medija su na svojim naslovnim stranama objavili logo kampanje.

Inicijativa o odgovornom izvještavanju o rodno zasnovanom nasilju

Inicijativa o odgovornom izvještavanju o rodno zasnovanom nasilju je nastala u okviru saradnje sa medijima. Inicijativa je pozvala bh. medije da se pridruže naporima vezanim za odgovorno i profesionalno izvještavanje o rodno zasnovanom nasilju nad ženama i djevojčicama, posebno tokom krize izazvane pandemijom COVID-19. Online inicijativa je predstavljena tokom završnog događaja kampanje i bila je dostupna za potpisivanje bh. predstavnicima/ama medija, urednicima/cama i novinarima/kama.

DO KRAJA MARTA 2021, UKUPNO 56 MEDIJSKIH PROFESIONALACA/KI JE POTPISALO INICIJATIVU O ODGOVORNOM IZVJEŠTAVANJU O RODNO ZASNOVANOM NASILJU.

Završni događaj

Online panel diskusija „Uloga medija u sprečavanju nasilja nad ženama“ je održana 10. decembra 2020. godine. Cilj panel diskusije je bio istaknuti važnost odgovornog izvještavanja o rodno zasnovanom nasilju, posebno u kontekstu krize izazvane pandemijom COVID-19.

Pored predstavljanja rezultata kampanje, tokom ovog događaja je predstavljena i Inicijativa o odgovornom izvještavanju o rodno zasnovanom nasilju. Medijske kuće u BiH su pozvane da se pridruže ovom cilju potpisivanjem inicijative. Ovim je također obilježen početak intenzivnijih napora UN Women na saradnji sa medijima u 11 lokalnih zajednica u Bosni i Hercegovini u oblasti sprečavanja nasilja nad ženama i djevojčicama.

Uvodne govore tokom panel diskusije su održali Torgny Svenungsson, šef Odjela za razvojnu saradnju i zamjenik šefa misije pri Ambasadi Švedske u BiH; i David Saunders, predstavnik UN Women u BiH. U panel diskusiji su učestvovala Elvira Jukić-Mujkić, glavna i odgovorna urednica portala Media.ba; Katarina Panić, novinarka novinske agencije Srna; i Dijana Tepšić, osnivačica i urednica online časopisa Ultra.ba. Događaj je moderirala novinarka Hana Sokolović.

Oko 50 učesnika/ca je pratilo događaj putem aplikacije Zoom. Događaj je također prenošen uživo na Facebooku. Snimak završnog događaja je dostupan [ovdje](#).

Uvodni govori

„Svi/e članovi/ce društva moraju učestvovati u stalnim naporima u borbi protiv nasilja nad ženama. Mediji imaju ključnu ulogu u ovom procesu. Ljudi čitaju novine, gledaju televiziju, aktivni su na društvenim mrežama. Mediji imaju značajan utjecaj na javno mnijenje u vezi sa ovim pitanjima. Stoga je odgovorno medijsko izvještavanje ključno za sprečavanje nasilja i eliminiranje štetnih stereotipa koji utiču na nasilje nad ženama i djevojčicama.“

TORNGY SVENUNGSSON,
šef Odjela za razvojnu saradnju i zamjenik šefa misije pri Ambasadi Švedske u BiH

„Mediji imaju ključnu ulogu u oblikovanju javnog diskursa. Mediji oblikuju naše percepcije, naše prioritete. Profesionalno izvještavanje koje nije senzacionalističko, već ukazuje na činjenice, je stvarno društveno dobro. To je posebno važno u slučaju izvještavanja o osjetljivim temama poput nasilja nad ženama i djevojčicama.“

DAVID SAUNDERS,
predstavnik UN Women u BiH

Panel diskusija
„Uloga medija u sprečavanju nasilja nad ženama“

„Mediji imaju ključnu ulogu u oblikovanju svijesti javnosti o nasilju nad ženama i djevojkama u BiH zbog načina na koji izvještavaju o tome i zbog publike do koje dolaze. Izvještavanje medija ne može zaustaviti rodno zasnovano nasilje, ali može doprinijeti širem mobiliziranju društva u borbi protiv nasilja.“

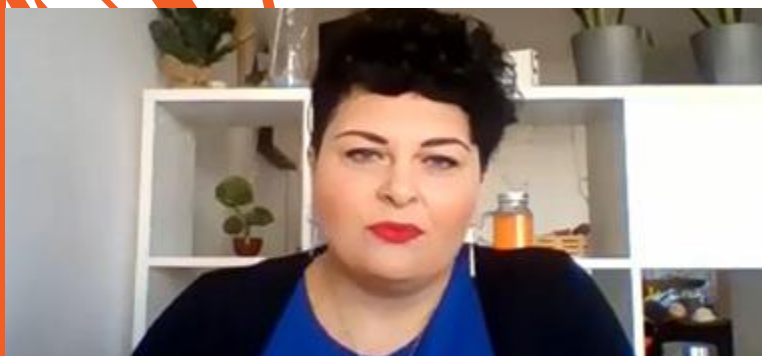
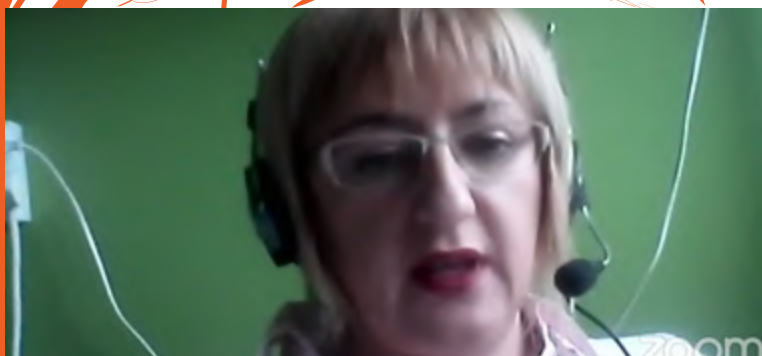
ELVIRA JUKIĆ MUJKIĆ,
glavna i odgovorna urednica web portala Media.ba

„I mediji i institucije trebaju raditi na boljem korištenju svojih kapaciteta. Mediji smatraju da institucije otežavaju dobijanje informacija, a stalna kritika koja se upućuje medijima se odnosi na to da izvještavaju periodično i na senzacionalistički način. Obje strane imaju odgovornost da koriste svoje kapacitete.“

KATARINA PANIĆ,
novinarka novinske agencije Srna

„Mediji imaju veliku odgovornost u vezi sa načinom na koji predstavljaju predrasude i stereotipe u svom izvještavanju o nasilju u porodici i nasilju nad ženama, kao i rodnoj ravnopravnosti. Važno je govoriti o nasilju svakodnevno, naglašavati pozitivne primjere žena i muškaraca koji ruše stereotipe i predrasude. Sve to dovodi do smanjenja rodne neravnopravnosti i sprečavanja i eliminiranja nasilja nad ženama.“

DIJANA TEPŠIĆ,
osnivačica i urednica online časopisa Ultra.ba

Lokalne kampanje širom BiH

Imajući na umu da je saradnja sa lokalnim medijima na prevenciji nasilja nad ženama i porodičnog nasilja od najvećeg značaja – obzirom da su oni najbliži lokalnim zajednicama, stručnjacima/kinjama angažiranim u odgovoru na nasilje, ali i preživjelima nasilja – UN Women je surađivao sa 11 medijskih kuća širom zemlje kako bi ojačao njihovu ulogu u prevenciji nasilja nad ženama. Angažirani/e novinari/ke su pozdravili/e priliku da prošire svoje znanje, obzirom da je ova tema rijetko dostupna kroz formalno obrazovanje. Redakcije lokalnih medija iz 11 lokalnih zajednica su učestvovali u ovom projektu (Istočno Sarajevo, Sokolac, Prijedor, Derventa, Zvornik, Livno, Brčko, Travnik, Novi Travnik, Gornji Vakuf/Uskoplje, Goražde).

Medijski/e djelatnici/e su učestvovali/e u obukama o odgovornom izvještavanju o nasilju nad ženama. U cilju daljeg jačanja njihove uloge u sprečavanju nasilja nad ženama, organizirane su diskusije sa lokalnim pružateljima usluga – članovima/icama lokalnih timova koji/e pružaju podršku ženama koje su preživjele nasilje. Svi multisektorski timovi su prepoznali važnost saradnje sa lokalnim medijskim kućama i naglasili da osviješteni/e i obučeni/e medijski/e djelatnici/e mogu pozitivno utjecati na način na koji društvo percipira nasilje nad ženama. Ovi razgovori su doveli do izrade posebno prilagođenih planova za bolju saradnju između medija i multisektorskih timova u ovim zajednicama.

U okviru ove saradnje redakcije lokalnih medija su dale doprinos kampanji kreiranjem kvalitetnih i inovativnih medijskih sadržaja koji se odnose na različite aspekte nasilja nad ženama, u periodu od decembra 2020. do marta 2021. godine.

Svaka medijska kuća je kontekstualizirala ovu temu u okviru svoje zajednice i, u onim slučajevima kada je to bilo primjenjivo, intervjuirala najmanje jednog/u istaknutog/u člana/icu zajednice koji/a se obavezao/la na djelovanje kao pokretač/ica promjena u cilju promocije nulte tolerancije na nasilje nad ženama i porodično nasilje.

Završni događaj, koji je okupio članove/ice multisektorskih timova i novinare/ke, je održan 12. marta 2021. i predstavljao je priliku za sažimanje rezultata rada započetog u novembru 2020. godine. Nakon niza opsežnih konsultacija sa svim akterima, predstavnici/e multisektorskih timova i medijskih kuća su podijelili/e razmišljanja o svom pristupu, polaznim osnovama i načinima daljeg djelovanja na aktivnoj i konstruktivnoj saradnji u oblasti sprečavanja nasilja nad ženama u svojim zajednicama. Neki od zaključaka koji su istaknuti uključuju potrebu za daljim podizanjem svijesti o ovoj temi u okviru lokalnih zajednica, te za nastavkom zagovaranja u oblasti sprečavanja nasilja nad ženama i djevojčicama među članovima/icama lokalnih zajednica, a posebno među mladima.

Zajednička inicijativa UNHCR-a, UNFPA i UN Women

Pandemija COVID-19 dovela je do povećanja rodno zasnovanog nasilja širom svijeta. U Bosni i Hercegovini, već zabrinjavajuća migracijska kriza, u kombinaciji sa mjerama ograničavanja kretanja, posebno onima koje se primjenjuju u prijemnim centrima za migrante/ice, tražitelje/ice azila i izbjeglice, povećava mogućnost pojave rodno zasnovanog nasilja.

U cilju davanja doprinosa ovoj temi, UNHCR i UNFPA su se pridružili kampanji UN Women „Isključimo nasilje nad ženama i djevojčicama“. Zajedno sa provedbenim partnerom, Fondacijom BH inicijativa žena (BHWI), i u saradnji sa UN Women i UNFPA, UNHCR je osigurao preventivne poruke na 400 postera, koje su prevedene na šest najvažnijih jezika (engleski, urdu, pašto, farsi, arapski i kurdski).

Ovi posteri su istaknuti u osam prijemnih centara i na drugim relevantnim mjestima u Bosni i Hercegovini. Na njima se ističe da nasilje nikada ne treba tolerirati i da ga uvijek treba prijaviti nadležnom osoblju centara.

UNHCR je, pored toga, sa svojim partnerom, Fondacijom BHWI, organizirao radionice u tri prijemna centra (Ušivak, Salakovac i Delijaš) u cilju uključivanja žena, djevojčica i muškaraca u značajne razgovore o borbi protiv rodno zasnovanog nasilja i izradu važnih poruka na ovu temu za šire zajednice centara.

Foto:UNHCR Bosna i Hercegovina

Utjecaj pandemije COVID-19 na nasilje u porodici u BiH

Globalni utjecaj

Nasilje nad ženama se povećalo širom svijeta nakon što je pandemija COVID-19, u kombinaciji sa ekonomskim i socijalnim stresom i mjerama, ograničila kontakte i kretanje. Veliki broj članova/ica porodice u kućama, ovisnost o opojnim sredstvima, ograničen pristup uslugama i smanjena uzajamna podrška, dodatno pogoršavaju ovu situaciju.⁴

Mnoge žene su zarobljene u domovima sa počiniteljima nasilja, bez pristupa privatnom prostoru; stoga mnoge žene nisu bile u mogućnosti da nazovu liniju za pomoć ili da pomoć potraže online.⁵ Nejednakosti su jedan od vodećih faktora rizika za nasilje nad ženama, obzirom da nasilje na nesrazmjern način utiče na žene koje žive u zemljama sa nižim prosječnim dohotkom. Procjenjuje se da je 37% žena koje žive u najsiriromašnijim zemljama u svom životu doživjelo fizičko i/ili seksualno nasilje od intimnog partnera, pri čemu je u nekim od ovih zemalja učestalost čak 1 od 2 žene.⁶

Pružatelji usluga su uočili povećanje učestalosti i intenziteta nasilja. To je uključivalo povećanje psihološkog i fizičkog nasilja, kao i ekonomskog nasilja i kontrole. Neke organizacije su prijavile da su njihove korisnice ukazivale na to da je nasilje postalo intenzivnije nakon izbijanja pandemije na Zapadnom Balkanu i u Turskoj.⁷

Utjecaj u Bosni i Hercegovini

Godine 2019, prije pandemije, procjenjivalo se da je skoro 1 od 2 žene doživjela nasilje tokom svog života u BiH.⁸

UN Women u BiH je u martu 2020. izvršio procjenu utjecaja pandemije COVID-19 na pružanje specijaliziranih usluga podrške (smještaj, SOS linije za pomoć, psihosocijalna podrška i besplatna pravna pomoć) od strane organizacija civilnog društva koje vode sigurne kuće u BiH. Procjena se fokusirala na glavne izazove sa kojima se suočava osam sigurnih kuća u BiH tokom krize izazvane pandemijom COVID-19 i neposredne potrebe po pitanju podrške u cilju daljeg pružanja ovih usluga.⁹

Kapaciteti pružatelja usluga na početku pandemije su bili ograničeni, obzirom da su hitne službe (policija, zdravstvo i centri za socijalni rad) bili aktivno uključeni u djelovanje tokom vanrednog stanja. Nije bilo moguće identificirati i podržati djecu koja su potencijalno bila žrtve nasilja zbog toga što su obrazovne institucije bile zatvorene. Nadalje, centri za socijalni rad su radili ograničenim kapacitetom i bili su u stanju prihvatati samo hitne slučajeve socijalne skrbi. Zdravstvene institucije su drastično smanjile pristup općim uslugama za javnost zbog ograničenja kretanja, nedostatka osnovne opreme za ličnu zaštitu i ograničenog javnog prevoza. Konačno, multisektorska koordinacija na lokalnom nivou je značajno smanjena.¹⁰

4 Sažetak politike: Utjecaj pandemije COVID-19 na žene. UN Women, april 2020., s. 17. Pročitajte više: <https://bit.ly/3eH6lJa>

5 Ibid, s. 17.

6 Saopćenje za medije: Razorno sveprisutno: 1 od 3 žene na svijetu je žrtva nasilja. Pročitajte više na: <http://bit.ly/3tiH7KI>

7 Utjecaj pandemije COVID-19 na specijalizirane usluge za žrtve i preživjele nasilja na Zapadnom Balkanu i u Turskoj. UN Women, 2020, s. 52.

8 OSCE: Dobrobit i sigurnost žena: Izvještaj o rezultatima za Bosnu i Hercegovinu. Za više informacija pogledajte: <http://bit.ly/3qJytU1>

9 Rodna ravnopravnost u fokusu Bosna i Hercegovina: Zaštita od nasilja u porodici i nasilja nad ženama i utjecaj pandemije COVID-19, Izdanje 1, s. 6. Pročitajte više na: <https://bit.ly/33YZr1Q>

10 Ibid, s. 7

Promoviranje rodne ravnopravnosti i osnaživanja žena u Evropi i Centralnoj Aziji – Sažetak Istanbulske konvencije

Šta je Istanbulska konvencija?

Zemlje članice Vijeća Evrope su 2005. godine pokrenule veliku kampanju za borbu protiv nasilja nad ženama u Evropi. U okviru kampanje je istaknuta potreba za usklađenim pravnim standardima u cilju osiguravanja istog nivoa zaštite za žrtve u cijeloj Evropi. To je dovelo do izrade mehanizma ljudskih prava za borbu i sprečavanje nasilja nad ženama – Konvencije o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i porodičnog nasilja, koja se također naziva i Istanbulska konvencija.¹¹ Istanbulska konvencija je prvi međunarodni sporazum koji sadrži definiciju roda kao „društveno konstruirane kategorije“ koja definira „žene“ i „muškarce“ prema ulogama, ponašanjima, aktivnostima i svojstvima koja im je dodijelilo društvo. Ona uspostavlja čvrstu vezu između postizanja rodne ravnopravnosti i iskorjenjivanja nasilja nad ženama. Na osnovu ove pretpostavke, ova konvencija prepoznaje strukturalnu prirodu nasilja nad ženama, kao i to da se radi o manifestaciji nejednakih odnosa moći između žena i muškaraca. Konvencija je stupila na snagu 1. augusta 2014. godine. Do sada je 46 zemalja članica Vijeća Evrope (zemlje članice EU i one koje to nisu) potpisalo ovu konvenciju, a 33 zemlje su je ratificirale. Evropska unija je ovu konvenciju potpisala 13. juna 2017. godine. Istanbulska konvencija je u BiH stupila na snagu 1. augusta 2014. godine.

4 STUPA ISTANBULSKE KONVENCIJE

PREVENCIJA

ZAŠTITA

KRIVIČNO
GONJENJE

INTEGRIRANE
POLITIKE

Rad UN Women BiH na eliminaciji nasilja nad ženama i nasilja u porodici u BiH

UN Women je od 2016. godine pojačao napore na jačanju institucionalnih i socijalnih mehanizama odgovora u cilju borbe protiv nasilja nad ženama i djevojčicama i porodičnog nasilja u BiH.

Uz podršku Švedske i Evropske unije, te u saradnji sa državnim institucijama i organizacijama civilnog društva, UN Women teži ka usklađivanju zakonodavnog okvira i politika sa Istanbulskom konvencijom, te ka jačanju sistema zaštite poboljšanjem dostupnosti, pristupa i kvalitete multisektorskih usluga za žrtve porodičnog nasilja i nasilja nad ženama, posebno onih koje dolaze iz marginaliziranih grupa (Romkinje, žene sa invaliditetom, žene iz ruralnih područja, itd.). Pored rada na povoljnom okruženju po pitanju normi i zaštite, UN Women se također fokusira na rad sa muškarcima, ženama i mladima u cilju promjene njihovih stavova i uvjerenja o rodnom stereotipima i nasilju nad ženama. Ovaj rad također uključuje jačanje uloge medija i vjerskih vođa u cilju sprečavanja nasilja nad ženama i djevojčicama. Fokus je na jačanju uloge lokalnih zajednica u davanju aktivnog doprinosa podizanju svijesti i promjeni štetnih stavova koji produbljuju nasilje.

¹¹ Promoviranje rodne ravnopravnosti i osnaživanja žena u Evropi i Centralnoj Aziji. Zagovaranje ratifikacije i provedbe Istanbulske konvencije. Pročitajte više: <https://bit.ly/3s1CdBP>

Zmaja od Bosne bb
71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

www.unwomen.org
www.facebook.com/unwomenbih
www.twitter.com/unwomen.bih
www.instagram.com/unwomenbih